

SUTPRESS
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

การพยาบาลผู้ใหญ่

ศรัณญา จุฬารี

ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด
ผู้ป่วยที่มีปัญหากระเพาะและลำไส้
ผู้ป่วยที่มีปัญหากระดูกสันหลัง

ISBN (e-book)

9 789745 337879

การพยาบาลผู้ใหญ่

ADULT NURSING

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัญญา จุฬาริ
สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

การพยาบาลผู้ใหญ่

ADULT NURSING

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ศรัณญา จุฬารี่.

การพยาบาลผู้ใหญ่ = Adult nursing.-- พิมพ์ครั้งที่ 3.-- นครราชสีมา : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2567.
233 หน้า.

1. การพยาบาล. 2. พยาบาลกับผู้ป่วย. I. ชื่อเรื่อง.

610.73

ISBN (e-book) 978-974-533-787-9

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พ.ศ. 2560 จำนวน 300 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 2 : พ.ศ. 2562 จำนวน 300 เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ 3 : ตุลาคม พ.ศ. 2567 (e-book)

กองบรรณาธิการ : อรุณช อวิรุทธไพบูลย์ อิศรีย์ ดันน์

ออกแบบปก : พงษ์ศักดิ์ วิทย์เกียรติ และทีมงานฟาสต์บุ๊กส์

ราคาเล่มละ : 235 บาท (e-book)

จัดทำโดย : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

111 ถนนมหาวิทยาลัย ตำบลสุรนารี อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

โทรศัพท์ 0 4422 5765 และ 0 4422 5763

คำนำ

ตำรานี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 702203 การพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จำนวน 4 หน่วยกิต จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และสำหรับผู้สนใจเพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เนื้อหาในเล่มนี้ประกอบด้วย 3 หัวข้อ ประกอบด้วย 1) การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด 2) การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบกระดูกและข้อ 3) และการพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบผิวหนัง ผู้เขียนได้รวบรวมองค์ความรู้จากประสบการณ์และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย รวมทั้งบทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง เน้นการประยุกต์ใช้กระบวนการพยาบาลตั้งแต่การประเมินภาวะสุขภาพ การตั้งข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล และแผนการพยาบาลแบบองค์รวม ซึ่งในฉบับนี้ผู้เขียนได้ปรับปรุงเนื้อหาเพิ่มเติมเพื่อให้มีความสมบูรณ์เหมาะในการนำไปเพิ่มความรู้อุปการะประยุกต์ใช้ในคลินิกต่อไปได้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเกิดประโยชน์ทั้งต่อนักศึกษาพยาบาลและผู้สนใจทั่วไป

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัญญา จุฬารี

ตุลาคม 2567

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด	1
บทนำ	3
ลักษณะของผู้ป่วยผู้ใหญ่ทางศัลยกรรม	3
ผลกระทบของการผ่าตัดที่มีต่อผู้ป่วยและครอบครัว	3
วัตถุประสงค์ของการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด	4
การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด	4
ศัพท์ที่พบบ่อย	5
การพยาบาลผู้ป่วยระยะก่อนผ่าตัด	5
การเตรียมผู้ป่วยทางด้านจิตใจ	5
การเตรียมผู้ป่วยทางด้านร่างกาย	7
แนวทางการวางแผนการพยาบาลก่อนผ่าตัด	9
การพยาบาลในระยะผ่าตัด	11
ห้องผ่าตัด	11
สมาชิกทีมผ่าตัด	12
การผ่าตัดที่ปลอดภัย	16
การใช้หลัก Standard precaution	21
ยาที่นิยมใช้ก่อนส่งผู้ป่วยไปห้องผ่าตัด	21
การส่งผู้ป่วยในวันที่ทำผ่าตัด	22
การจัดทำผู้ป่วยสำหรับการผ่าตัด	23
เครื่องมือ อุปกรณ์ผ่าตัดและเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการผ่าตัดขั้นพื้นฐาน	30
แผลผ่าตัด	45
ยาระงับความรู้สึก	46
ตัวอย่างสรุปการผ่าตัด	52
แนวทางการวางแผนการพยาบาลระยะผ่าตัด	57

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด (ต่อ)	
การพยาบาลระยะหลังผ่าตัด	61
ห้องพักฟื้น	61
การรับผู้ป่วยเข้าห้องพักฟื้น	62
การพยาบาลในห้องพักฟื้น	62
แนวทางการวางแผนการพยาบาลระยะหลังผ่าตัด	63
บรรณานุกรม	75
ตัวอย่างแบบฝึกหัด	78
บทที่ 2 การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบกระดูกและข้อ	79
บทนำ	81
การพยาบาลผู้ป่วยระบบกระดูกและข้อที่มีปัญหาการอักเสบ	81
การพยาบาลผู้ป่วยข้ออักเสบรูมาตอยด์	81
การพยาบาลผู้ป่วยโรคเก๊าท์	86
การพยาบาลผู้ป่วยข้ออักเสบติดเชื้อ	91
การพยาบาลผู้ป่วย วัณโรคกระดูกสันหลัง	93
การพยาบาลผู้ป่วยกระดูกอักเสบ	95
การพยาบาลผู้ป่วยกระดูกหัก	98
การพยาบาลผู้ป่วยระบบกระดูกและข้อที่มีปัญหาความเสื่อม	130
การพยาบาลผู้ป่วยข้อเสื่อม	130
การพยาบาลผู้ป่วยโรคกระดูกโปรงบาง	136
การพยาบาลผู้ป่วยหมอนรองกระดูกสันหลังเคลื่อน	139
การพยาบาลผู้ป่วยลู่ผู้ป่วยกระดูกสันหลังคด	142
การพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดข้อสะโพกเทียม	144
การฝึกเดินด้วยอุปกรณ์ช่วยเดิน	154
บรรณานุกรม	156
ตัวอย่างแบบฝึกหัด	158

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบผิวหนัง	159
บทนำ	161
การประเมินความผิดปกติของผิวหนัง	161
การตรวจร่างกาย	162
การตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษ	164
เนื้อเยื่อและผิวหนังแตกทำลาย	164
แผลไหม้	164
การบาดเจ็บจากแรงกด	178
ผิวหนังระคายเคือง	184
ผิวหนังอักเสบ	185
ลมพิษ	187
การแพ้ยา	189
การติดเชื้อของผิวหนัง	197
การติดเชื้อแบคทีเรีย	197
การติดเชื้อไวรัส	202
การติดเชื้อรา	209
การติดเชื้อพยาธิ	211
ความผิดปกติทางพันธุกรรม	213
โรคสะเก็ดเงิน	213
บรรณานุกรม	220
ตัวอย่างแบบฝึกหัด	223

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 รายการตรวจสอบความปลอดภัยในการผ่าตัดขององค์การอนามัยโลก	21
1.2 สัญลักษณ์การขอเครื่องมือและเทคนิคการส่งเครื่องมือ	35
1.3 เปรียบเทียบระหว่างขนาดตาม BP และ metric size	38
1.4 ชนิดของเนื้อเยื่อและชนิดของวัสดุเย็บแผลที่เหมาะสม	39
1.5 ภาวะแทรกซ้อนจากการให้ยาระงับความรู้สึกและแนวทางการป้องกัน	49
1.6 Modified Aldrete Scoring ในการประเมินผู้ป่วยหลังผ่าตัดในห้องพักฟื้นก่อนส่งกลับ หอผู้ป่วย	66
1.7 การจัดการความปวดตามแนวทางการจัดการความปวดของ WHO	70
2.1 การเปรียบเทียบโรคข้อรูมาตอยด์และข้อเสื่อม	83
2.2 ปริมาณสารพิวรีนในอาหาร 100 กรัม	91
2.3 การจำแนกชนิดกระดูกหักชนิดที่มีแผลเปิดตามวิธีของ Gustilo และ Anderson	99
2.4 ค่าดัชนีความเสี่ยงของโรคกระดูกพรุน	136
3.1 การแบ่งกลุ่มผู้ป่วยแผลไหม้	169
3.2 สูตรของ Parkland การให้สารน้ำทดแทนในผู้ป่วยแผลไหม้	171
3.3 การให้ยาปฏิชีวนะใน Necrotizing fasciitis ในผู้ใหญ่	201

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ตัวอย่างตำแหน่งในการทำงานภายในห้องผ่าตัด	12
1.2 Supine position แบบกางแขน	25
1.3 Supine position แบบเก็บแขน	25
1.4 Supine position แบบเอียงด้านขวา	25
1.5 Supine position แบบเอียงด้านซ้าย	25
1.6 Trendelenburg position	26
1.7 Reverse Trendelenburg position	27
1.8 Lithotomy position	28
1.9 Prone position แบบคว่ำหน้า	28
1.10 Prone position แบบตะแคงหน้า	28
1.11 Lateral position: Kidney	29
1.12 Lateral position: Thoracic	29
1.13 การวางแขนในท่า Lateral position	29
1.14 Army navy retractor	31
1.15 Needle holder	31
1.16 Non tooth forceps	31
1.17 Tooth forceps	32
1.18 Adson tooth forceps	32
1.19 Adson tooth non-forceps	32
1.20 Sponge holder	32
1.21 Allis tissue forceps	33
1.22 Babcock tissue forceps	33
1.23 Tonsil clamps	33
1.24 Right angle forceps	34
1.25 Arterial forceps	34
1.26 Towel clips	34
1.27 Blade	34
1.28 Metzenbaum scissors	35

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
1.29 Suture scissors	35
1.31 การเตรียมผิวหนังเพื่อผ่าตัดบริเวณคอ	41
1.32 การเตรียมผิวหนังเพื่อผ่าตัดบริเวณหลัง	42
1.33 การเตรียมผิวหนังเพื่อผ่าตัดบริเวณช่องอกและเต้านม	42
1.34 การเตรียมผิวหนังเพื่อผ่าตัดบริเวณช่องท้อง	43
1.35 การเตรียมผิวหนังเพื่อผ่าตัดบริเวณสะโพก	43
1.36 การเตรียมผิวหนังเพื่อผ่าตัดบริเวณต้นขาหรือขา	44
1.37 การเตรียมผิวหนังเพื่อผ่าตัดบริเวณฝ่าเท้าหรือช่องคลอด	44
1.38 Common abdominal incision	45
1.39 อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการผ่าตัด Vein stripping	52
1.40 Hand dermatome	55
1.41 Mesh graft	56
1.42 แบบประเมินความปวดชนิด Numeric scale	69
1.43 แบบประเมินความปวดชนิด Visual analog scale	69
1.44 แบบประเมินความปวดชนิด Face scale	69
2.1 Tophi nodule	88
2.2 การหักของกระดูกเรียกชื่อตามลักษณะการหัก	100
2.3 แผลอกแขนประเภทต่าง ๆ	111
2.4 แผลอกขาประเภทต่าง ๆ	112
2.5 แผลอกกระดูกสันหลังประเภทต่าง ๆ	113
2.6 ลักษณะการดึง Traction ที่พบบ่อย	119
2.7 การพ้นต่อขาชนิด above knee amputation	130
2.8 Herniated intervertebral disc	140
2.9 ระยะของ Herniated intervertebral disc	140

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.10 การผ่าตัด Laminectomy	141
2.11 การผ่าตัด spinal fusion	143
3.1 ผื่นประเภทต่าง ๆ	163
3.2 การคำนวณพื้นที่ของแผลไหม้ของ Lund and Browder	167
3.3 การคำนวณพื้นที่ของแผลไหม้โดยใช้กฎเลขเก้า	167
3.4 ความลึกของแผลไหม้	168

บทที่ 1

การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด

แนวคิด

การผ่าตัดเป็นวิธีหนึ่งของการรักษา การวินิจฉัยโรคและตรวจค้นสิ่งผิดปกติต่าง ๆ ในร่างกาย และเป็นเหตุการณ์ที่มักจะก่อให้เกิดความวิตกกังวลกับผู้ป่วยเกี่ยวกับการคาดหมายต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ทำให้ผู้ป่วยและญาติรู้สึกไม่แน่นอน ไม่สามารถคาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ พยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดจึงควรศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยปลอดภัยและลดความวิตกกังวลต่าง ๆ ต่อการผ่าตัด โดยเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตสังคม และวิญญาณ ตั้งแต่ในระยะก่อนผ่าตัด ตรวจสอบความเรียบร้อยและให้การดูแลอย่างใกล้ชิดขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัด รวมทั้งช่วยเตรียมผู้ป่วยเพื่อให้สามารถกลับไปดำรงชีวิตที่บ้านและในสังคมได้ตามปกติ